

Vad säger lagen om hemundervisning?

I skollagen 10 kapitlet, 4 § står följande:

Ett skolpliktigt barn skall medges att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i denna lag, om det framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds enligt lagens föreskrifter. Behov av insyn i verksamheten skall kunna tillgodoses.

Medgivande kan lämnas för upp till ett år i sänder. Under dess giltighetstid skall prövas hur verksamheten utfaller. Medgivandet skall återkallas med omedelbar verkan, om nödvändig insyn i verksamheten inte ges eller om det av annat skäl inte kan antas att förutsättningar för godkännande fortfarande föreligger.

Observera den tydliga formuleringen ”skall medges”. Vad är då ett fullgott alternativ? Forskning visar att engagerade hemundervisande föräldrar med tid för barnet och en god idé om hur undervisningen ska bedrivas lyckas alldeles utomordentligt både kunskapsmässigt och socialt. I normalfallet finns därmed inga skäl att avslå en första-gångsansökan. Därefter får utfallet avgöra och då har den hemundervisande föräldern ett klart större krav på sig, enligt skollagen, än vad skolan har där var fjärde elev får misslyckas i något basämne och det anses ”normalt”.

I Europakonventionen, svensk lag sedan 1995, står följande i Första tilläggsprotokollet – artikel 2:

Ingen må förvägras rätten till undervisning. Vid utövandet av den verksamhet staten kan påta sig i fråga om uppfostran och undervisning skall staten respektera föräldrars rätt att tillförsäkra sina barn en uppfostran och undervisning som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa och filosofiska övertygelse.

I dagens läge måste ett engagemang för hemundervisning i sig anses vara ett filosofiskt ställningstagande.

I FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna, artikel 26.3:

Rätten att välja den undervisning, som skall ges åt barnen, tillkommer i främsta rummet deras föräldrar.

Såväl internationella konventioner som svensk lag ger tydligt stöd till hemundervisning – bevara den rätten!

Vi växer med hemundervisning

Hemundervisning växer starkt runt om i världen. Föräldrar som hemundervisar sina barn lyckas väl både kunskapsmässigt och socialt. Dessutom finner dessa föräldrar både glädje och personlig utveckling genom hemundervisningen. Forskningen har inte till fullo förstått fenomenet och Rohus välkomnar därför sådan forskning i Sverige.

Föräldrar väljer att hemundervisa sina barn av många olika skäl och utifrån vitt skilda politiska uppfattningar och livsåskådningar. De är som folk är mest – olika. De vanligaste motiven för svenska hemundervisande föräldrar är en önskan att vara mer tillsammans med sina barn, att ge en bättre lärandemiljö och i vissa fall därför att barnen har särskilda behov som skolan inte kan sörja för.

På goda grunder kan skolan sägas vara en institution från industrisamhället, en institution som kraftigt behöver omstöpas för att passa i ett kunskapssamhälle, där alla – inte bara eliten – behöver kunskap och självkänedom för ett framgångsrikt liv. Många menar att framtiden rymmer en mängd olika inlärningsformer där skolan bara är en av flera andra, t.ex hemundervisning.

I vissa länder, däribland Sverige, hotas rätten till hemundervisning på grund av okunnighet och fördomar hos politiska beslutsfattare. Det vore önskvärt med ökad kunskap om hemundervisning av flera skäl: Det ger föräldrar möjlighet till egna val; det gynnar ett gott lärande i kunskapssamhället; det underlättar för alla de barn som skolan inte fungerar bra för.

Därför bildades våren 2008 en riksorganisation för att försvara rätten att hemundervisa: Riksorganisationen för Hemundervisning i Sverige, förkortat Rohus. Föreningen är demokratiskt uppbyggd, politiskt och religiöst obunden och arbetar för rätten att hemundervisa i Sverige.

Läs mer om Rohus, dess syfte, stadgar och styrelse på:

www.rohus.nu

Utbildningsminister Jan Björklund har hotat inskränka rätten att hemundervisa – i strid med Europakonventionen. Därför bildades föreningen Rohus. Idag den 15 september 2008, demonstrerar vi för att...

Bevara rätten att hemundervisa i Sverige

En demokratisk rätt och ett alternativ som angår oss alla

Låt oss berätta varför hemundervisning angår dig:

- Hemundervisning – en av framtidens skolformer
- Vad säger forskningen om hemundervisning?
- Barn och föräldrar växer med hemundervisning.
- Vad säger lagen om hemundervisning?

Hemundervisning – en av framtidens många skolformer

Hemundervisning innebär att skolplikten uppfylls genom att barnen undervisas av föräldrarna i hemmet. Hemundervisning är tillåtet enligt skollagen och stöds av Europakonventionen och FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

I de anglosaxiska länderna växer hemundervisning starkt, från något tiotusental barn på 1970-talet till flera miljoner barn idag. De hemundervisade barnen når förbluffande goda resultat, enligt forskningen. Det vanligaste motivet är att ge sina barn en bättre inlärningsmiljö – inte religiösa skäl som många tror.

Även om få familjer vill hemundervisa, tjänar alla på demokratiska rättigheter och hemundervisning som pedagogiskt pilotprojekt. Alternativet hemundervisning ger även en bättre skola, eftersom föräldrar har ett val.

Trots att hemundervisning har stöd i skollagen är det svårt att få tillstånd, ofta p.g.a okunnighet och fördomar hos beslutsfattarna. Statistiken talar sitt tydliga språk:

Kanada: 5 500 hemundervisade barn/9 miljoner inv.
England: 7 000 hemundervisade barn/9 miljoner inv.
USA: 30 000 hemundervisade barn/9 miljoner inv.
Sverige: ca 100 hemundervisade barn/9 miljoner inv.
Detta visar att skollagen tillämpas alldeles för restriktivt.

Vi kräver därför att hemundervisning får fortsatt lagstöd i den nya skollagen, samt att tillståndsgivningen bygger på dagens kunskap och inte på gårdagens fördomar.

Forskningen om hemundervisning

I skollagen sägs att undervisning ”på annat sätt” än skola kräver att det är ”ett fullgott alternativ”. Är då hemundervisning ett fullgott alternativ?

Ja, de senaste årens forskning visar tydligt att hemundervisning från engagerade föräldrar är ett fullgott alternativ till skola, både vad gäller kunskap och ”social träning”.

En bra källa för det aktuella forskningsläget är artikeln ”Home Schooling: From the Extreme to the Mainstream” av Patrick Basham, John Merrifield, och Claudia R. Hepburn från 2007. Artikeln bygger på många studier om hemundervisning från USA, Kanada och England.

Även om man drar försiktiga slutsatser av forskningen så blir resultaten tydliga:

- Hemundervisade barn når minst lika goda inlärningsresultat som i både offentliga och privata skolor – och enligt de flesta studier t.o.m väsentligt bättre resultat.

Den hittills största studien gjordes 1998 av Dr. Lawrence Rudner vid University of Maryland på 20 760 hemundervisade barn. Dr. Rudner sammanfattar: ”de föräldrar som väljer att hemundervisa har visat sig ha förmågan att erbjuda en mycket god akademisk inlärningsmiljö”.

- Att ha en lärarutbildad förälder ger inga signifikanta fördelar vid hemundervisning, jämfört med hemundervisade barn med föräldrar utan lärarutbildning.

- Paradoxalt nog lyckas även lågutbildade hemundervisande föräldrar bättre än vad offentliga skolor gör – hela 55% procent bättre i matematik och 49% bättre i språk enligt en studie. Artikelförfattarna skriver: ”...offentliga skolor förefaller utbilda barn till lågutbildade föräldrar sämre än de lågutbildade föräldrarna själva.”

- Hemundervisade barn får god social träning enligt en klar majoritet av forskningsrapporterna. De har färre beteendeproblem och leker bättre med andra barn, enligt

professor Larry Shyers erkänt välgjorda forskning. Studier visar också att hemundervisade barn är glada, kompetenta och med högre självkänsla, en större mognad och minst lika goda ledaregenskaper jämfört med skolbarn.

- De långsiktiga amerikanska och kanadensiska studierna visar båda att hemundervisade barn har en högre nivå av livstillfredsställelse när de blir vuxna.

- Hemundervisade barn är välkomna på allt fler universitet, inklusive de mest prestigeladdade som Harvard, Yale, MIT och Stanford. De hemundervisade eleverna anses mer motiverade, nyfikna och med en större förmåga att ta ansvar för sina studier i högre grad än highschool-elever.

- Sammanfattningsvis konstaterar artikelförfattarna att hemundervisning är en livskraftig pedagogisk rörelse med mycket goda akademiska och sociala resultat. Detta förtjänar de politiska beslutsfattarnas respekt, menar de.

Dessa resultat kan verka förbluffande, men de visar att hemundervisning fungerar efter andra principer än skolundervisning. En förklaring kan komma från de senaste årens anknytningsforskning och hjärnforskning som visar att vikten av nära relationer består ända upp i tonåren och att anknytning är en avgörande faktor för motivation vilket i sin tur är en avgörande faktor för inläring.

Se Rohus hemsida för referenser: www.rohus.nu

